

Advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Aanpassing pelleteer-inrichting immobilisatie
AVI-vliegassen e.a. afvalstoffen Provag BV
te Geertruidenberg

31 mei 1996

commissie voor de milieu-effectrapportage

Gedeputeerde Staten provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC DEN BOSCH

uw kenmerk
375704

uw brief
d.d. 27 maart 1996

ons kenmerk
U365-96/Sh/mp/769-25

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport Aanpassing pelleteer-inrichting immobilisatie AVI-vliegassen e.a. afvalstoffen Provag BV te Geertruidenberg

doorkiesnr.
(030) 234 76 54

Utrecht,
31 mei 1996

Met bovengenoemde brief stelde u, als coördinerend bevoegd gezag, de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over aanpassing van de pelleteer-inrichting voor het immobiliseren van AVI-vliegassen en andere afvalstoffen te Geertruidenberg.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

ir. M.M.U. van Dis
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Aanpassing pelleteer-inrichting immobilisatie
AVI-vliegassen e.a. afvalstoffen Provag BV te
Geertruidenberg

In afschrift aan: Rijkswaterstaat directie Noord-Brabant

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Aanpassing pelleteer-inrichting immobilisatie
AVI-vliegassen e.a. afvalstoffen Provag BV
te Geertruidenberg

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport over
aanpassing van de pelleteer-inrichting voor het immobiliseren van AVI-vliegassen en andere
afvalstoffen,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten provincie Noord-Brabant (coördinerend bevoegd
gezag) door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Aanpassing pelleteer-inrichting immobilisatie AVI-vliegassen e.a.
afvalstoffen Provag BV te Geertruidenberg

de secretaris

ir. I.A. Steinhauer

de voorzitter

ir. M.M.U. van Dis

Utrecht, 31 mei 1996

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Probleemstelling, doel en besluitvorming	4
2.1 Probleemstelling	4
2.2 Doel	5
2.3 Besluitvorming	6
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	6
3.1 Algemeen	6
3.2 Alternatieven	9
3.2.1 Inrichtings- en uitvoeringsalternatieven en mitigerende maatregelen	9
3.2.2 Nulsituatie	9
3.2.3 Meest milieuvriendelijk alternatief	9
4. Bestaande milieutoestand, autonome ontwikkeling en gevolgen voor het milieu	10
4.1 Lucht	11
4.2 Bodem en water	11
4.3 Geluidhinder	11
4.4 Volksgezondheid	11
4.5 Landschap	11
5. Vergelijking van alternatieven	12
6. Leemten in kennis	12
7. Evaluatieprogramma	13
8. Vorm en presentatie	13
9. Samenvatting van het MER	14

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 27 maart 1996 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Openbare kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 158 d.d. 29 maart 1996
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

In december 1993 is Provag B.V. gestart met de productie van 'vliegag granulaat' onder de handelsnaam Aardelite. Het betreft een 'koud immobilisatie' proces, waarbij E-vliegag wordt gebonden met kalk. Op jaarbasis kan maximaal 250.000 ton vliegag, afkomstig van met kolen gestookte elektriciteitscentrales, verwerkt worden tot 330.000 ton Aardelite.

Al spoedig bleek dat voor Provag onvoldoende vliegag ter beschikking zou komen. Provag is op zoek gegaan naar vervangende grondstoffen om de vrij gekomen capaciteit op te vullen. Stoffen die mogelijk hiervoor in aanmerking komen zijn AVI-vliegagassen, rookgasreinigingsresidu, as van RWZI-slibverbranding, drinkwaterzuiveringsslib en fijnerts. Op grond van het Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen (BAGA) zijn de eerste drie genoemde stoffen gevaarlijk afval. Derhalve moet de voorgenomen activiteit op grond van het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.), categorie 18.4 van bijlage C, de m.e.r.-procedure doorlopen.

Door de aanpassing van de bestaande installatie dient het bedrijf voor een substantieel deel op een andere wijze milieuhygiënisch te worden beoordeeld, doordat sprake zal zijn van verwerking van met name AVI-vliegagassen.

De Commissie meent derhalve dat in het MER in het bijzonder de volgende punten aandacht behoeven:

- wat verandert er in de procesvoering en de op- en overslag van het immobilisaat doordat met vervangende afvalstoffen wordt gewerkt;
- wat verandert er aan het eindprodukt.

Met name dient het MER een gedegen beschrijving te bevatten van mogelijke stofvorming en -verspreiding van AVI-vliegag en het immobilisaat daarvan bij op- en overslag en de daaraan gerelateerde milieugevolgen.

1. INLEIDING

Provag B.V. heeft een startnotitie ingediend bij het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. Met de startnotitie wordt de procedure opgestart om te komen tot een aanpassing van een pelleteer-inrichting voor het immobiliseren van AVI-vliegassen en andere afvalstoffen te Geertruidenberg.

In december 1993 is Provag B.V. gestart met de produktie van 'vliegass granulaat' onder de handelsnaam Aardelite. Het betreft een 'koud immobilisatie' proces, waarbij E-vliegass wordt gebonden met kalk. Op jaarbasis kan maximaal 250.000 ton vliegass, afkomstig van met kolen gestookte elektriciteitscentrales, verwerkt worden tot 330.000 ton Aardelite.

Door politieke beslissingen aangaande het Elektriciteitsplan en de trend van decentrale energieopwekking, in combinatie met warmtekracht-koppeling, bleek al spoedig dat voor Provag onvoldoende vliegass ter beschikking zou komen. Provag is op zoek gegaan naar vervangende grondstoffen om de vrij gekomen capaciteit op te vullen.

Stoffen die mogelijk hiervoor in aanmerking komen zijn AVI-vliegassen, rookgasreinigingsresidu, as van RWZI-slibverbranding, drinkwaterzuiveringsslib en fijnerts. Op grond van het Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen (BAGA) zijn de eerste vier genoemde stoffen gevaarlijk afval. Derhalve moet de voorgenomen activiteit op grond van het Besluit milieu-effectrapportage (m.e.r.), categorie 18.4 van bijlage C, de m.e.r.-procedure doorlopen. De te verwerken hoeveelheden gevaarlijk afval bedragen 60.000-90.000 ton AVI-vliegass per jaar en 10.000-45.000 ton rookgasreinigingsresidu/zuiveringsslib per jaar. De te verwerken hoeveelheid fijnerts bedraagt 40.000-60.000 ton per jaar.

Voor het wijzigen van een inrichting, waarbij gevaarlijke afvalstoffen worden verwerkt, is een vergunning op grond van Wet milieubeheer (Wm) en mogelijk een vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) vereist.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant is bevoegd gezag inzake de Wm, het Ministerie voor Verkeer en Waterstaat, directie Noord-Brabant is bevoegd gezag inzake de Wvo. Het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant coördineert de m.e.r.-procedure en de vergunningverlening.

Per brief van 27 maart 1996 (bijlage 1) stelden Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid te adviseren over de richtlijnen met betrekking tot het door de initiatiefnemer op te stellen milieu-effectrapport. De bekendmaking van de start van de m.e.r. vond plaats in de Staatscourant van 29 maart 1996 (bijlage 2). De startnotitie heeft met ingang van 1 april 1996 gedurende vier weken ter inzage gelegen.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage. De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de milieu-effectrapportage en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van dit advies is om de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport (MER) aan te geven. Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie kennis genomen van de via het bevoegd gezag ontvangen reacties. Bijlage 4 geeft een overzicht van deze reacties.

In het MER dient te worden beschreven:

- een prognose en mogelijke waarborg van de continuïteit van aanvoer en de hoeveelheid te verwerken afvalstoffen naar herkomst (eventueel buitenland) en verontreinigingsgraad en de kwantitatieve jaarlijkse bijdrage van Provag in de verwerking van deze afvalstoffen in Nederland, zowel op korte als eventueel langere termijn;
- in hoeverre de kwaliteit van het eindproduct en de continuïteit in het verwerkingsprocédé afhankelijk zijn van de aard en chemische samenstelling van de aan te voeren afvalstoffen;
- in hoeverre de (micro- en macro) samenstelling van de aangevoerde afvalstoffen zich wijzigt. Ook dienen de consequenties van eventuele veranderende samenstellingen te worden beschreven voor de toepasbaarheid of het storten van het immobilisaat;
- welke en in welke omvang overige afvalstoffen (eventueel) zullen kunnen worden verwerkt en in welk opzicht en in welke mate de immobilisatie-installatie een bijdrage levert (zal gaan leveren) aan de verwerking van deze afvalstoffen.

In het kader van het bovenstaande dienen in het MER verschillende aanbodscenario's te worden ontwikkeld. De verschillende aanbodscenarios dienen vervolgens te worden gerelateerd aan de bestaande en geplande capaciteit.

In het MER dienen de afzetmogelijkheden van immobilisaat te worden aangegeven, rekening houdend met het Bouwstoffenbesluit en het provinciale overgangsbeleid alsmede van belangzijnd Europees en buitenlands beleid.

Het MER dient concrete beoordelingscriteria aan te geven waaraan de in het MER uit te werken alternatieven en varianten kunnen worden getoetst. Hierbij dienen onder andere de normen en streefwaarden van het milieubeleid te worden betrokken.

2.2 Doel

Uit de probleemstelling moet een concrete en duidelijke omschrijving van het doel worden afgeleid. Hoofdstuk 3 van de startnotitie geeft hiertoe al een voorzet. Het doel mag niet zo beperkt zijn geformuleerd, dat reële alternatieven die voor het milieu gunstiger zijn op voorhand zijn uitgesloten.

De activiteiten zouden als volgt kunnen worden onderverdeeld:

aanvoerlogistiek - meng- en pelleteerproces en verhardingstraject - opslag en afvoerlogistiek.

De beschrijving van het voornemen en de alternatieven kan op basis van deze indeling plaatsvinden. Behalve de beschrijving per onderdeel is ook het weer-geven van de samenhang tussen de verschillende procesonderdelen van belang. Dit kan met behulp van een processchema met gekwantificeerde energie- en materiestromen en de daarbij onderscheiden processtappen.

Emissies

Per onderdeel dient te worden aangegeven op welke wijze, in welke omvang en met welke samenstelling emissies naar de lucht, de bodem, het grondwater, het oppervlaktewater en de riolering kunnen optreden. Tevens dient te worden aangegeven welke maatregelen of voorzieningen zullen worden getroffen om emissies te voorkomen of te beperken.

Aanvoerlogistiek

Vermeld dient te worden de op jaarbasis te verwerken hoeveelheden afvalstoffen en grondstoffen in tonnen droge stof en m³ en de vorm waarin en het vochtgehalte waarmee ze worden aangevoerd.

De volgende karakteristieken van de te verwerken afvalstoffen en grondstoffen dienen te worden vermeld (wat de afvalstoffen betreft moet dit voor verschillende mengsels gebeuren):

- anorganische samenstelling van alle parameters uit het Bouwstoffenbesluit, de provinciale interimregeling en het Stortbesluit (minus strontium);
- organische samenstelling van alle parameters die zijn opgenomen in het Bouwstoffenbesluit en de provinciale interimregeling;
- de korrelgrootteverdeling;
- het organische stofgehalte;
- het gehalte aan dioxines (pcdd/pcdf's);
- het gehalte aan eventueel geurbelastende verbindingen.

In het MER dient te worden aangegeven:

- hoe de opslag van afvalstoffen en grondstoffen zal geschieden (silo's, bunkers of container) en de consequenties daarvan voor de aanvoer en verwerking;
- hoe de aanvoer zal plaatsvinden (per as en/of per schip). Hierbij dient met name aandacht te worden besteed aan eventuele aanleg van benodigde infrastructuur (pneumatisch transportsysteem, ontstoffingssysteem, kranen) op het terrein van de inrichting of daarbuiten en mogelijk optredende verkeersoverlast als gevolg van extra verkeersbewegingen;
- in hoeverre er een calamiteitenplan bestaat in geval van plotselinge stofverbreiding van AVI-vliegas.

3.2 Alternatieven

Naast het geselecteerde voorkeursalternatief moet in ieder geval de referentiesituatie en het meest milieuvriendelijk alternatief worden beschreven. Om een onderlinge vergelijking mogelijk te maken moeten de alternatieven tot op hetzelfde detailniveau worden uitgewerkt.

3.2.1 Inrichtings- en uitvoeringsalternatieven en mitigerende maatregelen

Op de in de startnotitie aangeduide voorgenomen activiteit zijn alternatieven denkbaar met betrekking tot een aantal vanuit milieuhygiënisch oogpunt belangrijke aspecten en onderdelen van de inrichting:

- de wijze van aanvoer van de te verwerken produkten (weg/schip);
- gebruik van verschillende additieven en hun effecten op de eigenschappen van het immobilisaat;
- naast pelletiseren ook briketteren als alternatief in beschouwing nemen;
- verschillen in energieverbruik;
- een zo beperkt mogelijk gebruik van hulpstoffen of vervanging daarvan door andere (afval)stoffen;
- voorzieningen ter beperking en voorkoming van emissies naar lucht, water en bodem;
- voorzieningen ter beperking en voorkoming van stof- en geluidemissies.

3.2.2 Nulsituatie

De situatie, waarbij de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven niet plaatsvindt, is in relatie tot het doel van het voornemen in dit geval geen reëel alternatief (nulalternatief). Daarom kan worden volstaan met het beschrijven van de huidige situatie en autonome ontwikkeling²] als referentiekader.

3.2.3 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- het moet realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- het moet gericht zijn op het zo veel mogelijk voorkomen van nadelige milieugevolgen, dan wel het behalen van een maximale milieuwinst.

Het mma dient volwaardig in het MER te worden beschreven. Het kan worden beschouwd als een zo milieuvriendelijk mogelijke uitvoering van de verschillende onderdelen van de installatie gecombineerd met de maximale milieu-beschermende maatregelen, het minimaliseren van de stofemissie met name bij de opslag en de afvoerlogistiek, het voorkomen van het ontstaan van reststoffen en het zoveel mogelijk nuttig toepassen van eindprodukten.

2 Zie hoofdstuk 4 van dit advies.

4.1 Lucht

In het MER dienen voorspellingen te worden gedaan aangaande de emissies en de daarbij behorende immissies naar de lucht (stof en rookgassen) voor alle in het MER beschreven installaties, proces- en op- en overslagopties en transport. Met name aan de op- en overslagactiviteiten van immobilisaat uit AVI-vliegas moet nader aandacht worden besteed. Door middel van bijvoorbeeld de verspreidingsmodellen FDM of PAL dient ook de hoeveelheid verwaaiend stof zo goed mogelijk te worden gekwantificeerd. Bij deze verspreidingsberekening dient verder de emissie, immissie en depositie van een aantal relevante zware metalen en chloordibenzodioxinen en -furanen te worden aangegeven.

4.2 Bodem en water

In het MER dient te worden beschreven wat de gevolgen zijn voor het milieu als gevolg van emissies naar de bodem, het grondwater, het oppervlaktewater en de riolering.

4.3 Geluidhinder

In het MER dient te worden beschreven hoe de bestaande geluidssituatie is en welke immissies te verwachten zijn als gevolg van de aanpassing van de inrichting en het aan- en afvoertransport.

4.4 Volksgezondheid

In het MER dient, afhankelijk van de resultaten van de verspreidingsberekeningen van stofverspreiding van AVI-vliegas-immobilisaat, aandacht te besteden aan volksgezondheidsaspecten. Dit is met name van belang in het geval er een zodanige depositie van dioxinen optreedt, dat er een significante bijdrage ontstaat.

4.5 Landschap

Ten behoeve van de beoordeling van de landschappelijke aspecten dient in het MER een indicatie te worden weergegeven van de hoogten van het complex en de zichtbaarheid vanaf grotere afstand voor zowel de bestaande installatie als de aanpassing daarvan.

7. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Het bevoegd gezag moet bij de besluitvorming een evaluatieprogramma op stellen teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en om zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet tot een dergelijk evaluatieprogramma geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het op te stellen evaluatieprogramma.

8. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderling vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Voor de overige presentatie beveelt de Commissie het volgende aan:

- het MER beknopt te houden;
- achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- kaartmateriaal te voorzien van een leesbare ondergrond met de gebruikte topografische namen en een duidelijke legenda.

BIJLAGEN

**bij het advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
Aanpassing pelleteer-inrichting immobilisatie
AVI-vliegassen e.a. afvalstoffen Provag BV
te Geertruidenberg**

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 27 maart 1996 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

**Provincie
Noord-Brabant**

Dienst Waterstaat, Milieu en Vervoer

VERZONDEN

28 MAART 1996

Provinciehuis
Brabantlaan 1
Correspondentie-adres:
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefax: (073) 612 35 65

Telefoon (073) 681 28 12

Ons kenmerk: 375704
Uw kenmerk: -
Afdeling: LGM
Doorkiesnr.: 6812807
Bijlagen: 7
Datum: 27 maart 1996
Onderwerp: Startnotitie milieu-effect-
rapportage Wet milieubeheer
(artikel 7.12).

Commissie voor de
milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen:	29 Maart 1996
nummer:	546-96
dossier:	769-11m3 6x
kopie naar:	Sc/Pres/Bild.

Geachte commissie,

Hierbij doen wij u mede namens het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, directie Noord-Brabant toekomen de Startnotitie inzake de milieu-effectrapportage van Provag BV voor het aanpassen van een pelleteer-inrichting voor de immobilisatie van AVI-vliegassen en andere afvalstoffen aan de Centraleweg 8 te Geertruidenberg. Deze Startnotitie is op 27 februari 1996 bij ons ingekomen.

De Startnotitie zullen wij op vrijdag 29 maart 1996 openbaar maken door middel van een kennisgeving in de dagbladers en de Nederlandse Staatscourant. Een exemplaar van de daartoe strekkende kennisgeving treft u hierbij aan.

Wij verzoeken u ons te adviseren over de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het Milieu-effectrapport.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,
het hoofd van de afdeling
Lucht, Geluid en Milieuvergunningen,

ir. H.D.M. Maas.

Secretariaat:
tel. (073) 681 22 00
fax. (073) 612 42 95

Bij antwoord s.v.p. onderwerp, datum en kenmerk van deze brief vermelden

Bankrekening: ING Rekening nr. 67.45.60.043, Postbank nr. 1070176 t.n.v. Provincie Noord-Brabant

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Provag BV

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten provincie Noord-Brabant (coördinerend) en Rijkswaterstaat directie Noord-Brabant

Besluit: vergunningverlening Wet milieubeheer en Wet verontreiniging oppervlaktewateren

Categorie Besluit m.e.r.: C18.4

Activiteit: Aanpassen van de pelleteer-inrichting voor het immobiliseren van AVI-vliegassen en andere afvalstoffen.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 29 maart 1996

richtlijnenadvies uitgebracht op: 31 mei 1996

Bijzonderheden: geen

Samenstelling van de werkgroep:

dr. J.H. Anthonissen

ing. C. Coenrady

ir. M.M.U. van Dis (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: ir. I.A. Steinhauer

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	960425	Brabantse Milieufederatie	Tilburg	960509